

KHÔNG GIAN MỚI, CAM KẾT MỚI

(Thư của Hiệu trưởng Trường Khoa học liên ngành và Nghệ thuật nhân số 1 Tạp chí Khoa học liên ngành và Nghệ thuật)

Kính gửi Quý học giả, Quý độc giả và Cộng đồng Khoa học trong và ngoài nước,

Bước vào kỷ nguyên của những thách thức toàn cầu phức tạp, đời sống tri thức nhân loại đang chứng kiến một sự chuyển mình mạnh mẽ, đòi hỏi những cách tiếp cận mới mẻ và tư duy linh hoạt hơn. Từ cuối thế kỷ XX, các thành tựu nổi bật trong khoa học đã hé lộ những giới hạn nội tại của các hệ thống tri thức vốn được xây dựng trên nền tảng phân mảnh và chuyên sâu. Triết gia Jean-François Lyotard, trong tác phẩm mang tính cương lĩnh tư tưởng - *Hoàn cảnh hậu hiện đại: một báo cáo về tri thức* (1979) - đã dành một chương đặc biệt để nói về “Khoa học hậu hiện đại như cuộc tìm kiếm những cái bất ổn định”. Ông đề cập đến các nghiên cứu về lý thuyết hỗn loạn, hiện tượng phi tuyến tính, và tính không thể quyết định của tri thức, mà những khám phá như lý thuyết bất toàn của Kurt Friedrich Gödel (công bố năm 1931) là một minh chứng sâu sắc.

Định lý bất toàn của Gödel đã chỉ ra rằng, trong bất cứ hệ thống hình thức nào đủ mạnh để chứa số học cơ bản, luôn tồn tại những mệnh đề đúng nhưng không thể chứng minh được bên trong chính hệ thống đó. Hơn nữa, nếu một hệ thống hình thức đủ mạnh để chứa số học cơ bản là nhất quán, thì tính nhất quán của nó không thể được chứng minh bên trong chính hệ thống đó.

Điều này đơn giản có nghĩa là, mọi hệ thống đều chứa đựng những “điểm mù” hay “giới hạn” mà chỉ có thể được bổ sung, soi sáng từ một “điểm nhìn” bên ngoài.

Những khám phá sâu sắc này trong toán học và vật lý học đã trở thành điểm tựa để Lyotard phát triển hình dung về một hệ hình (paradigm) của đời sống tri thức nhân loại, nơi mà tinh thần phá vỡ rào cản phân ngành trở nên cấp thiết. Thực tế, từ những năm cuối thế kỷ XIX đến đầu thế kỷ XX, một tham vọng phổ biến là xây dựng một hệ thống hình thức nhất quán và hoàn chỉnh trong toán học, hay một lý thuyết thống nhất lớn trong vật lý, đã từng được ấp ủ. Tuy nhiên, các phát kiến của thế kỷ XX đã buộc chúng ta phải có những điều chỉnh căn bản trong cách tiếp cận tri thức.

Trên tinh thần đó, các nhà khoa học luận quan trọng như Thomas S. Kuhn và Edgar Morin đã cùng khẳng định một tinh thần cốt lõi: *liên kết tri thức*. Đối với Kuhn, “hệ hình” khoa học của một thời đại được kiến tạo trên cơ sở liên kết các lý thuyết, giả định, phương pháp, và vấn đề được chấp nhận chung để tạo ra một “khung” kiến thức thống nhất. Trong khi đó, Morin nhấn mạnh rằng trước những vấn đề phức tạp của thế giới hiện đại, khoa học cần một tinh thần toàn vẹn và phức hợp, vượt qua sự phân mảnh tri thức để xây dựng một tư duy kết nối, đa chiều.

Chính tinh thần liên kết tri thức, vượt qua những “điểm bất khả” và tạo ra những hiểu biết mới hữu ích, là kim chỉ nam cho sự ra đời của Tạp chí Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật (VNU Journal of Interdisciplinary Sciences and Arts). Tạp

chí không chỉ là một diễn đàn học thuật mới mà còn là biểu tượng cho cam kết thúc đẩy sự phát triển của tri thức khoa học thông qua một tinh thần khai phóng, kết nối, không ngừng tìm kiếm những cách tiếp cận mới.

Tạp chí Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật: Diễn đàn của Tri thức và Sáng tạo

Trong bức tranh đa dạng của hệ thống các tạp chí khoa học thuộc Đại học Quốc gia Hà Nội, Tạp chí Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật (JOISA) là một mảnh ghép mới mẻ nhưng mang ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Lần đầu tiên, một tạp chí chuyên sâu về nghiên cứu nghệ thuật của một trường đại học đa ngành, nghiên cứu và đào tạo khoa học cơ bản hiện diện bên ngoài không gian của các thiết chế nghiên cứu và đào tạo nghệ thuật truyền thống, vốn thường mang tính đơn ngành.

Tạp chí là diễn đàn học thuật uy tín để công bố các nghiên cứu chuyên sâu trong lĩnh vực nghệ thuật, bao gồm cả các loại hình nghệ thuật truyền thống như nghệ thuật thị giác, âm thanh, trình diễn, ngôn từ, cũng như các loại hình nghệ thuật mang tính tổng hợp đương đại. Tạp chí đặc biệt chú trọng và khuyến khích những nghiên cứu nghệ thuật gắn liền với tính liên ngành, với những tiếp cận mới theo hướng liên kết tri thức. Tạp chí cũng ưu tiên các công trình nghiên cứu nghệ thuật gắn với những lĩnh vực đặc thù của Trường Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật (School of Interdisciplinary Sciences and Arts, viết tắt: SIS): Di sản học, Công nghiệp văn hóa và

sáng tạo, Kinh tế sáng tạo, Đô thị và quy hoạch, Phát triển bền vững.

Không chỉ hướng đến những nghiên cứu cơ bản và các vấn đề học thuật chuyên sâu, Tạp chí còn dành một không gian quan trọng cho những tư vấn chính sách, những vấn đề mang tính thực tiễn về quản lý nhà nước trong lĩnh vực Nghệ thuật, Kinh tế sáng tạo và Công nghiệp văn hóa sáng tạo. Tạp chí cũng khuyến khích các bài viết phân tích mối quan hệ giữa sáng tạo và thực tiễn, giữa thực hành và phát triển, giữa sản xuất và tiêu dùng trong các lĩnh vực sáng tạo và nghệ thuật.

Chính bởi phạm vi đa dạng và đặc thù này, sự ra đời của Joisa đã mở rộng thêm không gian học thuật của Đại học Quốc gia Hà Nội với lĩnh vực nghiên cứu Nghệ thuật, bên cạnh các lĩnh vực nghiên cứu lâu năm như Khoa học Xã hội và Nhân văn, Khoa học Tự nhiên và Công nghệ, Luật, Kinh tế, Ngôn ngữ, Văn hóa nước ngoài và Giáo dục học. Hơn thế nữa, Joisa còn là đơn vị tiên phong trong việc thúc đẩy những liên kết tri thức theo hướng liên ngành trong nghiên cứu, nhằm tạo ra tri thức hữu ích cho xã hội, đáp ứng những nhu cầu đa dạng của thực tiễn.

Cam kết về Chất lượng và Tầm nhìn Phát triển

Số đầu tiên của Tạp chí Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật được xuất bản trong bối cảnh Nhà trường vừa kỷ niệm một năm chính thức chuyển đổi mô hình từ Khoa Các Khoa học liên ngành thành Trường Khoa học liên ngành và Nghệ thuật. Sự ra đời của Tạp chí là minh chứng rõ ràng nhất cho những cam kết của Nhà trường: định hướng xây dựng một trường đại học nghiên cứu gắn chặt đào tạo và nghiên cứu khoa học, nơi chất lượng đào tạo được xây dựng trên nền tảng của những thành tựu học thuật; trở thành một trung tâm đào tạo chất lượng cao và là điểm kết nối học thuật có uy tín với mạng lưới quan hệ trong nước và quốc tế đa dạng; và quyết tâm đầu tư cho nghiên cứu khoa học, tạo nền tảng cho sự phát triển bền vững của Nhà trường trong tương lai.

Trên tinh thần đó, Tạp chí sẽ là một không gian công bố, chia sẻ thông tin, thúc đẩy đối thoại và đổi mới cho các học giả, nhà thực hành, và chuyên gia trong các lĩnh vực công nghiệp văn hóa, sáng tạo và nghệ thuật, nghiên cứu liên ngành và phát triển bền vững. Tạp chí cũng là sự tái khẳng định cam kết của Trường Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật về việc đặt chất lượng lên hàng đầu trong mọi hoạt động.

Để xây dựng uy tín và nhận được sự tin tưởng từ cộng đồng học giả cũng như người đọc, Tạp chí Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật xin được cam kết rõ ràng về các khía cạnh quan trọng sau:

1. *Tính toàn vẹn và đạo đức khoa học:* Tạp chí cam kết chỉ xuất bản những nghiên cứu gốc; có quy trình nghiêm ngặt về chống đạo văn; minh bạch về xung đột lợi ích và nguồn tài trợ; tuân thủ đạo đức khoa học.

2. *Quy trình phản biện:* Tạp chí cam kết áp dụng quy trình phản biện rõ ràng, công bằng và khách quan. Quy trình bình duyệt độc lập với ý kiến của hai chuyên gia trong lĩnh vực có liên quan sẽ được coi là trụ cột đảm bảo chất lượng và thượng tôn học thuật.

3. *Chất lượng và giá trị học thuật:* Tạp chí cam kết xuất bản nghiên cứu chất lượng cao; phù hợp với phạm vi chuyên môn của Trường Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật và hứa hẹn tiềm năng tạo tác động khoa học lớn.

4. *Tính mở và công bằng:* Với mục tiêu xóa bỏ rào cản ngôn ngữ, Tạp chí xuất bản cả bằng tiếng Việt và tiếng Anh, tạo điều kiện thuận lợi cho các học giả công bố công trình bằng ngôn ngữ quen thuộc nhất của mình. Ngay từ số đầu tiên, tạp chí cũng áp dụng truy cập mở (Open Access) để đảm bảo mọi độc giả đều có thể truy cập miễn phí các bài viết. Tạp chí cũng đảm bảo mọi tác giả đều có cơ hội công bố nghiên cứu của mình mà không phải chịu bất cứ hình thức phân biệt đối xử nào.

5. *Trách nhiệm và khắc phục sai sót:* Tạp chí cam kết có chính sách rõ ràng về rút bài, hiệu đính và đính chính kịp thời,

công khai; sẵn sàng đón nhận phản hồi từ cộng đồng.

6. *Tính đa dạng và hoà nhập*: Tạp chí cam kết khuyến khích tính đa dạng về tác giả, chủ đề nghiên cứu và quan điểm, thúc đẩy mạnh mẽ hợp tác quốc tế trong học thuật.

Mục tiêu lớn nhất mà những người thực hiện Tạp chí cam kết là trong một thời gian ngắn, Joisa sẽ được công nhận và nằm trong danh mục các tạp chí uy tín được tính điểm trong các hội đồng ngành và liên ngành thuộc Hội đồng Giáo sư Nhà nước, đồng thời định hướng được chỉ mục trong hệ thống các tạp chí có uy tín thuộc danh mục Web of Science và Scopus theo tiêu chuẩn quốc tế.

Là một thành viên của Trường Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật, Tạp chí Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật hoạt động theo tinh thần của những giá trị cốt lõi mà Nhà trường luôn hướng đến: *Tư duy liên ngành - Tinh thần khai phóng và Tầm nhìn toàn cầu*. Trên tinh thần đó, một phần lớn dung lượng của tạp chí sẽ dành cho chuyên mục *Nghiên cứu - Trao đổi*, bao hàm việc công bố những kết quả nghiên cứu mới trong các lĩnh vực liên quan và chấp nhận một tinh thần cởi mở, đối thoại học thuật.

Hướng đến chiều sâu về học thuật, Tạp chí theo đuổi việc hình thành những chủ điểm về nội dung trong từng số hoặc những tuyển vấn đề theo các số, nhằm

khuyến khích những cái nhìn đa chiều, những tiếp cận từ nhiều góc độ khác nhau với một vấn đề hoặc những khuynh hướng học thuật làm nền tảng cho những kiến tạo bản sắc trong nghiên cứu. Trong quá trình phát triển, Tạp chí cũng sẽ hình thành các số chuyên đề nhằm tạo một không gian tối đa cho việc giải quyết một cách có hệ thống những vấn đề mà thực tiễn đặt ra cho giới nghiên cứu trong phạm vi nội dung chuyên môn của Nhà trường và Tạp chí.

Bên cạnh đó, Tạp chí cũng dành một phần dung lượng trong chuyên mục *Điểm sách* để thường xuyên giới thiệu những chuyên luận, những công trình nghiên cứu trong và ngoài nước có giá trị học thuật và thúc đẩy đổi mới cao trong lĩnh vực khoa học liên ngành và nghệ thuật. Bám sát thực tiễn nghiên cứu, Tạp chí cũng sẽ dành không gian cho chuyên mục *Tiếp cận mới* để giới thiệu những xu hướng mới trong nghiên cứu, những lý thuyết mới hứa hẹn trong lĩnh vực khoa học liên ngành và nghệ thuật, với các bài viết được thực hiện bởi các chuyên gia có uy tín và trải nghiệm nghiên cứu. Cuối cùng, bên cạnh những chuyên mục có tính học thuật, Tạp chí cũng sẽ dành không gian cho những tiếng nói đa dạng trong việc thể hiện quan điểm, ý kiến của giới thực hành nghệ thuật, những người quản lý, cũng như những người thiết kế chính sách, nhằm tạo ra sự tương tác sâu rộng với giới học giả.

Lời Kêu gọi Hợp tác và Phát triển Bền vững

Với bề dày truyền thống 23 năm của Trường Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật, sự ra đời của Tạp chí Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật là kết quả của những nỗ lực không ngừng nghỉ và to lớn của tập thể Nhà trường. Sự kiện này mở ra một không gian học thuật mới với những cam kết về tinh thần khai phóng, chấp nhận cái mới và những sự khác biệt, tôn trọng tính đa dạng và những tiếng nói đa dạng không chỉ của giới học giả mà cả giới thực hành và quản lý, trên một tinh thần đối thoại sâu sắc và rộng mở.

Tạp chí Khoa học Liên ngành và Nghệ thuật được kiến tạo không chỉ để công bố tri thức mà còn để khơi gợi, kết nối và truyền cảm hứng. Chúng tôi tin rằng, sự phát triển bền vững của Tạp chí, và xa hơn là sự phát triển của tri thức liên ngành và

nghệ thuật tại Việt Nam, chỉ có thể có được dựa trên sự nỗ lực không ngừng của tập thể những người thực hiện và đặc biệt là sự ủng hộ, cộng tác trên tinh thần học thuật của Quý học giả, Quý độc giả và toàn thể cộng đồng khoa học.

Chúng tôi trân trọng mời gọi Quý vị cùng tham gia vào hành trình mới mẻ này bằng cách gửi gắm những công trình nghiên cứu chất lượng, những ý tưởng đột phá, và những góc nhìn đa chiều của mình đến với Tạp chí. Hãy cùng chúng tôi xây dựng Joisa thành một diễn đàn học thuật uy tín, một điểm đến tin cậy cho những khám phá tri thức mới, nơi tư duy liên ngành thực sự thăng hoa.

Đây cũng chính là niềm mong đợi lớn lao nhất của những người khai sinh và thực hiện Tạp chí.

Trân trọng kính chào,

Hiệu trưởng

PGS. TS Nguyễn Văn Hiệu